

Anteckningar

Finska som främmande språk 1A

(FAA110)

Fredrik Bergelv

Vårterminen 2026

0) Introduktionsmöte (15-1-2026) *Laura Lunnevuori*

- Som främmande språk: I A, I B, II A, II B, III. Föreläsningkursen I B går i höst.
- Två delkurser:
 - 7,5 hp - Språkkunskap (grammatik).
 - Skriftlig tentamen (A-F)
 - 7,5 hp - Muntliga och skriftliga språkfärdigheter (personliga förhållanden och vardagliga situationer)
 - Skriftlig tenta (A-F)
 - Individuellt muntligt prov (U-G)
- Lexin är en bra ordbok - <https://lexin.nada.kth.se/lexin/>

1) Föreläsning (19-1-2026) *Kirsi Kohtala-Ghane*

- Användbara tjänster: Selskosamat, Ylen selkouutiset
- Språkkunskap 1: sanaluokat, ääntäminen, puhekieli, kirjakieli
 - Fonologi (ljud) < Morfologi (ordböning) < Syntax (satslära) < Semantik (betydelse) < Pragmatik (kontext)
 - Fonologi: Vokoaler och konsonanter, diftonger, vokalhormani, stavelsegränser, stadiaväxling
 - Morfologi: Substantiv, adjektiv, pronomen, räkneord, verb, oböjliga ord
 - Syntax: Satstyper (Frågesatser, Transitiva, Äger), Satsdelar (Predikat, subjekt, objekt, predikativ, adverbial, attribut)

- Ordklasser (Sanaluokat): Nomen (Kasus/ nomen), Verb (person, tempus, modus) och Öböjliga ord
 - Nomen: substantiv (nainen, maa, apteeki)
 - Adjektiv: (hauska, tylsempi *iräkigare* , pelottavin *lökigost*)
 - Pronomen: Hän
 - Räkneord: Yks, kaks, kolm, neljä,
- Bokstäver: A, E, I, O, U, Y Ä, Ö (Ä), (B), (C), D, E, (F), G, H, I, J, K, L, M, N, P, (Q), R, S, T, V, (W), (X), (Z)
 - Notera skillnad A är [aa] men uttalas /a/.
 - O → Ä
 - U → HQS
 - E → MER
 - Ä → HÄR
- Längd på ljud: tuli (eld), tuuli (vind), tuli (tul)
 - Notera att ord med nk är /ng/ och när ordet blir längre blir det ng (kaupunki → kaupungissa)
- Övning diftonger

1. Aika	7. Keino (sätt, medel)	13. Köyhä (fattig)
2. Koulu	8. Tuoli (stol)	14. Syön
3. Ylädi (äta)	9. Kaunis	15. Neula (nål)
4. Uida (simma)	10. Käyda	16. Kieli
5. Äiti	11. Hiukan (lite grann)	17. Hyi
6. Öisin (på nätterna)	12. Taulu	18. Koira

- Stavelsgränsen ligger alltid mellan två konstanter
- Huvudtrycket ligger alltid på första stavelsen
- Hälningar:
 - *Mitä* kuulu? – Hyvää!
 - *Miten* menee? – Hyvin!
- Mål med att lära mig finska:
 - Prata med släkt (Minulla on suklaisia ja puoliso Suomessa)
 - Kunna bo i Finland
 - Kunna prata finska om man skaffar barn i framtiden
- Minä olen Fredrik, Minä olen opiskelija. Minä puhun Suomea, ruotsia ja englantia. Minä asun Lundissa. Minä olen kotosin ruotsista. Hauska tutusta.
- Yksi, kaksi, kolme, neljä, viisi, kuusi, seitsimän, kahdeksan, yhdeksän, kymmenen, -toista, -tä
- *Olen kaksikymmentäneljä vuotias.*
- *Opiskelen suomeksi, koska minulla on suomenkielinen puoliso ja minä Tykkään Suomessa.*

1) Föreläsning (20-1-2026) Hannele Halmberg

- Kasus uttrycker nomen (roll i satsen).
 - Finskan har 15 kasus
 - Talo-**ssa** (I huset)
 - Talo-**ssa-ni** (I mitt hus)
 - Talo-**ssa-ni-kin** (Även i mitt hus)
 - Talo-**ssa-ni-kin-ko** (Även i mitt hus?)
 - Talo-**ssa-ni-kin-ko-han** (Även i mitt hus?) bekräftande tilläggändelse
- A- O- & U-nomen (substaniv, promonen, räkneord)
 - Nomen som slutar på a/ä, o/ö, u/y
 - genitiv -n → talon (talon katto / husets tak)
 - partitiv -a → kirjaa (lue kirjaa / jag läser boken)
 - inessiv -ssa → koulussa (olen koulussa / jag är i skolan)

2) Föreläsning (26-1-2026) Kirsi Kohtala-Ghane

Verbböjning

Riksspråk	Talsråk	Olla	Olla (talspråk)	Olla (Pohjanmaa)
Minä	Me	Minä olen	Mä oon	Moon
Sinä	Sä	Sinä olet	Sä oot	Soot
Hän	Se	Hän on	Se on	
Me	Me	Me olemme	Me ollaa	
Te	Te	Te olette	Te ootte	
He	Nä	He ovat	Nä on	

Presens	Imperfekti	Imperfekti puhekieli
Minä olen	Minä olin	Mä olin
Sinä olet	Sinä olit	Sä olit
Hän on	Hän oli	Se oli
Me olemme	Me olimme	me olimin
Te olette	Te olitte	Te olitte
He ovat	He olivat	Ne oli

- Korta/ långa vokalaer (lyhyt / pitkä)

Vokalharmoni: Hur kan vokaler kombineras?

- I ett ord: **A, O, U** eller **Ä, Ö, Y**, men alltid **E, I**
- **Bakre, främre, neutrala**
- Om neutrala ord, använd **främre**. Annars håll dig i samma
 - Exempel: koulussa, vyössä, villissä, teatterissa, Lundissa
 -

Sanatyypit (ordtyper): Grundform (nominativ), stam, singular partitiv

- Delas in i vokalslutna ord eller konsonantslutna ord

Nomenböjning:

- A- O- & U -nominitt
- Nomen som lsutar på a/ä, o/ö, u/y (kirja, talo, koulu, kesä, särrö, hylly)
 - -n genitiv → talon (talon / katto / husets tak)
 - -a partitiv kirjaa (Luen kirjaa / jag läser boken)
 - -ä (vokalharmoni)
- -ssa inesiv koulussa (Olen koulussa)
- -ssä (vokalharmoni)

Kasussystemet (sijamuoto): Kasus uttrycker ordets roll i en sats.

- Finns 15 stycken. Men flera andra finns.
- Mer info på sida 155 i boken
- Exempel:
 - Talo-**ssa** (I huset)
 - Talo-**ssa-ni** (I mitt hus)
 - Talo-**ssa-ni-kin** (Även i mitt hus)
 - Talo-**ssa-ni-kin-ko** (Även i mitt hus?)
 - Talo-**ssa-ni-kin-ko-han** (Även i mitt hus ju?) bekräftande tilläggändelse

Namn på kasus	När som används	Ändelse	Exempel
Nominativ	grundformen		Kylän = byns.
Genetiv	ägande	- n	mukavan poijan
Akusativ	markera objektiv	- t	
Partitiv	används vid ämnesord	-a/ä, -t(t)a/t(t)ä	
Inessiv	i något	- ssa , - ssä	
Elativ	riktig ur något		
Illativ	in i något		
Adessiv	befintlighet på		
Ablativ	riktig från	- lta , - ltä	
Allativ	riktig till		
Essiv	som svenska ordet ”som” eller i veckodagar	- na , - nä	Ulkona, kotona
Translativ	blir (ändras)		
Abessiv	utan något.		
Komitativ	används med ”sin/sina”		
Instruktiv	uttrycker ett sätt		

Notera: Telefonnummer om man inte hittar salen: 0734449950

Räkneord:

- Yksi, kaksi, kolme, neljä, viisi, kuusi, seitsimän, kahdeksan, yhdeksän, kymmenen,
- -toista, -tä, sata, tuhat

Veckodagarna:

- Maanantai, tiistai, keskiviikko, torstai, perjantai, lauantai, sunnuntai
- -**na** (på måndag)
- Vikonloppu, akpäivä, vapaapäivä

Matte **tecken**: Paljonko on? + plus, - minus, x kertaa, = on

Nekande ord: Minä en ole, Sinä är ole, Hän, ei ole, Me emme ole, Te ette ole, He eivät ole

Nomen:

Nomen med grundform på -o, -ö, -y, -u, (-ä, -ä):

- Om slutr på o, -ö, -y, -u
 - +n (**geneti**v), koulun = *skolan*
 - +A (**parati**v), kylä - *obestämd mängd, pågående handling*
 - +ssa (**inessi**v), talossa = *i huset*
 - +ltA (**ablati**v), pöydä**ltä** = *från bordet*
- Om slutar på -ä, -ä böjs likadant, men annurlunda i pluralis

3) Föreläsning (2-2-2026) Kirsi Kohtala-Ghane

- *Minä olen Fredrik, minä olen opiskelija. Minä puhun ruotsia, englantia, ja vähän suomea ja saksa. Minä asun Lundissa. Minä olen Ruotsista. Hauska tutustua*

Stadieväxling:

Gäller **k, p** och **t**. Dessa växlar mellan starka oh svaga stadier. Bara sista stavelsen.

- Kvantetativ stadiieväxling
- kvalitativ stadiieväxling
- Inga stadiieväxlingar: **hk, sk, st, tk**
- Vanligvis när du böjer ord ska du gå från starkt till svagt stadium
 - **Kauppa** → **kaupassa**

	Svaga		Starka
	kk	→	k
	pp	→	p
	tt	→	t
	k	→	-
	p	→	v
	t	→	d
	nk	→	ng
	nt	→	nn
	mp	→	mm
	lt	→	l
	rt	→	rr

Pronomen verbböjning:

- Tredje person kräver personpronomen

Pronomen	Tillägg	Exempel
Minä	-n	Asun
Sinä	-t	Asut
Me	-umme	Asumme
Hän	-, V	Hän asuu
He	-vAt	He asuvat
Te	-tte	Te astte

Person	Singular	Plural
1	Minä → n	Me → mme
2	Sinä -t	Te → tte
3	Hän -, V	He → -vAt

- Stort A → a/ä, Stort V → vokalförlänging
- Böjningstyper:
 - Typ 1: slutar på vokal + A / Ä → Böjs som vanligt
 - Puhua, lukea, asua, elää, raksta

Verbtyp	Avslut
1	-a/ -ä
2	-da / -tä
3	-la/-lä, -sta/ / -stä / -na / -nä / -ra / -rä
4	-ta / -tä
5	-ita / -itä
6	-eta / -etä

Nekande verb: mä, puhun, se puhut, se puhuu, me puhutaan, te puhutte, ne puhuu, te puhutte (annars böj enligt verbtyp 1)

Frågor:

- Öppna frågor:
 - mitä, kuka, missä
- ”Ja/Nej frågor”:
 - verb + ko / kö
- Svar: Kyllä/ joo / Ei

<i>Finska</i>	<i>Kasus</i>	<i>Svenska</i>	<i>Exempel</i>	<i>Översättning</i>
Mikä	nominativ	Vad?	Mikä sinun niemi on?	Vad är ditt namn?
Minkä	genetiv	Vilken?	Minkä paidan ostat?	Vilken tröja köper du?
Mitä	partitiv	Vad?	Mitä sinä syöt?	Vad äter du?
Missä	inessiv	Var?	Missä sinä asut?	
Mihin/ minne	Illtiativ	Vart?	Mihin aikaan lähdemme?	Vid vilken tid åker vi?
Milloin		När?	Milloin tulet?	När kommer du?
Miksi		Varför		
Millainen		Hurdan?		
Kuka	nominativ	Vem?		
Kenen	genetiv	Vems?	Kenen auto tämä on?	
Kenelle	allativ	Till vem?	Kenelle sinä solet?	
Kuinka		Hur	Kuinka vanha sinä olet?	

4) Föreläsning (2-2-2026) Kirsi Kohtala-Ghane

9-2-2026 = *Kahdeksan helmikuuta Kakistuhatakaksikymmentäkuusi*

Grundfrågor att ställa:

- Minkämaalainen sin olet?
- Entsä sinä? Och du?
- Minkävärinen? Vilken färg du?
- Mikä sinun äidinkieli on?

Hejdå fraser:

- Kuulemisin! Vi hörs!
- Nähdään ensi viikolla!

Geneti

Ger ägande eller som -n (om slut på n -in)

- Mäste struktur: Poiki+en täytyy lähteä (Pojkarna måste gå)
- Kan användas på andra sätt: exempelvis **prepositioner**
- Sammanfogas på adjektivet: mukava poika → mukavan **poijan**
- Minun, sinun, hänen, meidän, teidän heidän.
- Talspråk (mun, sun, sen, mei-än, teiän, niiden)
- Ägarändelse:
 - minun koti**ni**, sinun kotisi, hänen kotinsa,
 - meidän koti**imme**, teidän kotinne, häidän kotinsa
 - Notera om tredje person: krävs pronomen!

Plural:

Finns två stycken plural tecken -t och -i-

1. Pluraltecken i grundform -**t** (talo → taloi, kissa → kissat)
2. Alla andra kasus har -**i-** (talosa → taloissa, kissolla → kissoilla)

- Notera böj adjektiv! Valoisa asunto → valoisat asunot
- Samma stadiieväxling som i nomen!

Verbtyp 1 stadiieväxling:

På verb kpt-stadiieväxling bara på sista delen av böjningstammen.

- Verbtpp 1: Stadiieväxling typ A ebart på **hän** och **he**
 - Nukkua: minä **nukun** men hän **nukkuu** → minä en nuku, hän nuku
-

Månader:

Tammikuu, helmikuu, maaliskuu, huhtikuu, tuokokuu, käsekuu, heinäkuu, elokuu, syyskuu, lokokuu, marraskuu, joulokuu

Talvi → **Kevät** → **Kesä** → **Syksy**

- Milloin: talvella, keväällä, kesällä, syksyllä.
- Milloin: tammiku**ssa**, heinäku**ssa**, ...

Frågor:

- Mikä päivä tänään on? Tänään on maanantai
- Millainen sää on tänään?
 - Tänään on ____ sää.
 - **sateinen**
 - **luntanen**
 - **tuulinen**
 - **Aurinkosta**
- Millainen sää eilen oli?
- Be om hjälp:
 - Anteeksi, voitko auttaa minua? (ursäkta kan du hjlp mig)
 - Voisko suostua uitaammin? (kan du ta långsammare)
 - Voitoko sanoa uudelleen? (kan du ta det igen)
 - Miten sanotaan ____ suomeksi? (vad är ordet ____ på finska)
 - Mikä on ____ suomeksi? (vad är ____ på finska)
 - Anteeksi, en ymmärrä. (urksäkta jag förstår inte)
-

Skrivövning:

Maanantaina menen ensin luennolle, sitten suomen kurssille.

Tiistaina menen ensin luennolle, sitten menen hiihtämään.

Keskiviikkona ja torstaina menen ensin luennolle, sitten menen kuntosalille, ja illalla opiskelen.

Menen kotiin perjantaina, ja perjantiaamuna sekä lauantaina päivällä olen kotona.

Sunnuntaina hengailen ystäväieni kanssa ja menemme saunaan.